

UTREDNINGSRAPPORT

*Samordne og styrke metodetilbudet for MGLU ved Institutt for
lærerutdanning, NTNU*

NTNU

Innholdsfortegnelse

Arbeidsgruppens prosess og rapportstruktur	3
1.0 Innledning.....	4
1.1 Mandat	4
2.0 Dagens undervisningstilbud i VoM, syklus 2, MGLU, ILU.	6
3.0 Kunnskapsgrunnlag fra innsamlet materiale.....	9
3.1 Spørreundersøkelse	9
3.1.1 Formålet med VoM-faget i lærerutdanningen	9
3.1.2 Muligheter for felles undervisning VoM	10
3.1.3 Trygghet i ulike metoder	10
3.1.4 I hvilket semester bør undervisningen i VoM foregå?.....	11
3.1.5 Hvordan kan vi omorganisere VoM-undervisningen?.....	11
3.2 Åpne spørsmål fra spørreundersøkelsen, ansatte	12
3.2.1 Formålet med VoM-faget i lærerutdanningen.....	12
3.2.2 Hvor genererisk forstås VoM-faget å være?	13
3.2.3 Kompetansebehov.....	14
3.3 Åpne spørsmål fra spørreundersøkelsen, studenter	16
3.4 Samtaler med faglærere, emneansvarlige og seksjonsledere	17
3.3.1 Hvilke andre seksjoner vil det være mest/minst relevante å samarbeide med?.....	17
3.3.2 Hvilke deler av VoM-undervisningen ser dere på som mest/minst problematisk å samarbeide om?..	18
3.3.3 Hvordan vil dere foreslå at vi integrerer VoM-undervisningen til færre emner enn ILU tilbyr i dag? 19	
4.0 Alternative modeller for VoM, syklus 2, MGLU, ILU.....	21
4.1 Modell 1: Faginndelt VoM-tilbud.....	21
4.1.1 Mulige konsekvenser modell 1.....	22
4.2 Modell 2: Felles og faginndelt VoM-tilbud	23
4.2.1 Mulige konsekvenser modell 2.....	23
4.3 Modell 3: Felles og metodeinndelt VoM-tilbud.....	24
4.3.1 Mulige konsekvenser modell 3.....	25
4.4 Andre muligheter for utvikling av metodetilbudet.....	26
5.0 Oppsummering.....	27

Arbeidsgruppens prosess og rapportstruktur

Arbeidsgruppen ble satt ned av ILUs ledelse i november 2023 og har bestått av:

- Jan Arvid Haugan, pedagogikk (leder)
- Leiv Inge Aa, norsk
- Farzad Radmehr, matematikk
- Øyvind Johan Eiksund, kunstfag, kroppsøving og idrett
- Oddveig Storstad, samfunnsfag
- Sofie Rosvold, studentrepresentant
- Kristine Gorset Sandvik, studentrepresentant
- Hans-Kristian Øyan, administrasjonen
- Marthe Ramstad Hammervold, administrasjonen

I perioden november 2023 til mai 2024 har arbeidsgruppen gjennomført ni arbeidsmøter. Gruppens har latt mandatet og mandatets ulike formål styre arbeidet. Arbeidsprosessen har fulgt en form der arbeidsgruppens deltakere har bidratt til rapporten gjennom diskusjoner på møter, utføring av arbeidsoppgaver mellom møtene, samt løpende bidrag til rapportskrivningen i delingsdokumenter på Teams. Administrasjonen ved ILU har bidratt med informasjonsinnhenting, innspill til og bearbeiding av tekst og modellutkast. Rapporten fra arbeidsgruppen som utredet mulighetene for å samordne og styrke metodetilbudet ved SU, NTNU har også blitt brukt som et bakteppe for prosessen i utredningen ved ILU.

Rapporten har fem deler. I innledningen blir mandatet tolket og avgrenset. I tillegg presenteres sentrale spenninger og utfordringer som arbeidsgruppen har møtt på. I del to presenteres dagens undervisningstilbud om vitenskapsteori og forskningsmetode (VoM) ved ILU. Her inkluderes oversikt over antall studenter pr. studieprogram i perioden 2017–2021 og oversikt over anvendt forskningsmetode i de 562 fullførte masteroppgavene fra 2022 og 2023. Deretter presenteres funn fra det innsamlede materialet. Det har blitt gjennomført to spørreundersøkelser (ansatte og 5. års-studenter), samtaler med fagseksjonsledere og faglærere/emneansvarlige, samt analyse av emnebeskrivelser, semesterplaner, pensumlister, arbeidskrav og eksamensform for de 13 fagspesifikke VoM-emnene. I del 4 blir ulike modeller for mulig fremtidig organisering av VoM-tilbudet ved ILU presentert, før en oppsummering i av rapporten i del 5.

1.0 Innledning

Utgangspunktet for utredningen om organiseringen av VoM-undervisningen ved ILU er mindre økonomisk handlefrihet i årene som kommer. Behovet for omorganisering av kurs- og undervisningstilbudet er nedfelt i periodeplanen for SU-fakultetet (2023-2026), og i revidert plan (2024-2027). Uten å kompromisse på kvalitet eller behovet for utvikling må en del av oppgavene på fakultetet løses med mindre ressurser. I denne rapporten presenteres mulige modeller for samarbeid på tvers av fagseksjonene ved ILU for undervisning i vitenskapsteori og med på syklus 2, MGLU.

I dag finnes det 12 ulike tilbud fordelt blant ILUs syv seksjoner med ansvar for MGLU, imidlertid er det er i realiteten ni kurs fordi tre av fagseksjonene tilbyr felles kurs for 1-7 og 5-10), samt at samfunnsfag og KRLE allerede har slått sammen sine VoM-kurs. I tillegg ble det i en periodisk evaluering ved ILU i 2022 avdekket et behov for å styrke samarbeidet på tvers av fag og emner. Dette har dannet bakgrunnen for at instituttledelsen ønsker å få vurdert muligheten for en samordning av VoM-tilbudene for MGLU. Utredningen har derfor hatt som mandat å utforske dette potensialet og foreslå alternative måter å tilby en mer samordnet portefølje av VoM-emner. Utredningen har foregått frem til 27.05.2024 og skal følges videre opp i fagmiljøene gjennom endringer i emneporteføljen fram til fristen for studieplanrevisjon for studieåret 2025/2026, 01.11.2024.

1.1 Mandat

Mandatet for utredningen har vært å utnytte ILUs samlede ressurser og kompetanse bedre, samtidig som den samlede opplæringen i VoM i MGLU styrkes. Det har vært et mål at arbeidet skal føre til større metodebredde i MGLU for å styrke utforskende praksis i lærerprofesjonen, styrke helhet og sammenheng på tvers av fag og læringsarenaer i MGLU, og gjøre studentene etter endt utdanning i stand til å kunne «bidra i innovasjonsprosesser knyttet til skolens virksomhet og legge til rette for at lokalt arbeids-, samfunns- og kulturliv involveres i opplæringen» (Forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanningen).

Arbeidsgruppens mandat har vært å:

- utforske mulighetene for å fremme og spisse tverrfaglig samarbeid om tilbudet i VoM på syklus 2 i MGLU, med mål om å slanke emneporteføljen innenfor denne tematikken betydelig.
- utforme mulige modeller for å videreutvikle og styrke VoM-tilbudet gjennom å ta i bruk instituttets faglige ressurser på tvers av fag og studieprogram.
- organisere emnetilbudet i VoM på nye måter for å styrke den faglige og forbedre den økonomiske holdbarheten i utdanningene.

Basert på dette mandatet har arbeidsgruppen:

- identifisert og beskrevet dagens VoM-tilbud i syklus 2 på MGLU 1–7 og 5–10
- identifisert overlappende tematikk i dagens emneportefølje og foreslått hvor det er hensiktsmessig å samarbeide på tvers av studieprogram og fag
- utforsket ulike modeller for opplæring i VoM i syklus 2 i MGLU
- foreslått et emnetilbud på 3–5 emner som erstatning for dagens tilbud som samlet gir generell og fagspesifikk kompetanse i VoM, samt hvordan emnene kan organiseres innenfor dagens studiemodell.

SU-fakultetets utredning av VoM-tilbudet på fakultetsnivå har dannet bakteppet for arbeidsgruppens tolkning av mandatet. Det er mange hensyn som må tas, og potensielle gevinster må veies opp mot potensielle nedsider. Når det i mandatet ligger at en både skal redusere ressursbruken gjennom å slå sammen kurs eller deler av kurs og styrke VoM-tilbudet, er det ikke mulig å nå begge disse målene uten at ILU i dag «sløser» med ressursene på VoM-tilbudene. Å øke kvaliteten samtidig som man reduserer ressursbruken er en krevende øvelse, og de modeller som legges fram vil redusere ressursbruken, men vi kan ikke argumentere for at de bidrar til et styrket tilbud. Vår tolkning av mandatet er snarere å presentere modeller for VoM-tilbudet på syklus 2 som reduserer ressursbruken uten at det går på kompromiss med den faglige kvaliteten på tilbudet som gis til studentene. Arbeidsgruppen har lagt til grunn at strammere økonomiske rammebetingelser, forståelse av VoM-kompetanse som et særlig viktig felles fagområde ved ILU, samt en målsetting om mer samarbeid og flere felles løsninger/studietilbud på tvers av fagseksjonene, skal gi retning for de anbefalingene som gis.

En viktig utfordring har vært å konkretisere hvilken VoM-kompetanse som kan betraktes som generisk på tvers av faglige fordypninger, og hvilken VoM-kompetanse som er tydelig fagspesifikk. Dette er diskutert flere ganger i arbeidsgruppen og har trolig ikke noe entydig svar. I likhet med utredningen fra SU-fakultetet understreker også denne utredningen at det dette er en problemstilling som skape skape utfordringer ved en omorganisering.

Dette kan knyttes til en annen sentral utfordring: Er VoM-faget kun noe lærerstudentene har behov for med hensyn til å skrive sin masteroppgave, eller har VoM-kompetanse relevans for kommende lærere ut over arbeidet med masteroppgaven? Her finnes det ulike oppfatninger blant de vitenskapelig ansatte, og balansen mellom VoM som støttefag for masteroppgaven og som fag i seg selv er vektlagt ulike i fagseksjonene. Det kan derfor bli en utfordring å finne en vektlegging som de ulike seksjonene kan enes om ved de ulike sammenslåingsmodellene.

En tredje utfordring har dreid seg om i hvilken grad innholdet på syklus 1 og praksisopplæringen i større grad kan kobles på undervisningen i VoM. Arbeidsgruppen er informert om at det arbeides med å utvikle en «profesjonstrapp» for hele MGLU-løpet, og at denne skal være felles for alle fag. Her er undervisning og praksis med VoM tenkt inn som ett av flere elementer. I tillegg er praksisopplæringen i endring, og dette vil også kunne ha betydning for hvordan organiseringen av VoM-faget best bør organiseres. Oppfølgingen av endringene i emneporteføljen i fagmiljøene fram til fristen for studieplanrevisjon for studieåret 2025/2026, 01.11.2024 må derfor koordineres med det arbeidet som skjer for syklus 1 og praksisopplæring. Dette er særlig viktig for å greie å opprettholde kvaliteten i tilbudet til studentene og for at man ikke ender opp med en organisering som er (for) kompleks og uoversiktlig. Da risikerer man at det man i utgangspunktet sparer inn av ressurser med sammenslåing, spises opp av ressurser til planlegging og koordinering. Det har imidlertid vært utenfor denne utredningens mandat å gå dypere inn i hvordan dette kan organiseres.

2.0 Dagens undervisningstilbud i VoM, syklus 2, MGLU, ILU.

I dag finnes det 12 ulike tilbud fordelt blant ILUs syv seksjoner med ansvar for MGLU, imidlertid er det er i realiteten ni kurs fordi tre av fagseksjonene tilbyr felles kurs for 1-7 og 5-10), samt at samfunnsfag og KRLE allerede har slått sammen sine VoM-kurs, se tabell 1.

Tabell 1: Oversikt over VoM-emner, MGLU

Studieretning	Retning	
	1.-7	5.-10
Norsk	MGLU5201	MGLU5202
Matematikk	MGLU5203	MGLU5204
Samfunnsfag	MGLU5106	MGLU5506
KRLE	MGLU5217	
Musikk	MGLU5239	
Kunst og håndverk	MGLU5239	
Kroppssøving	MGLU5217	
Engelsk	MGLU5206	
Naturfag	MGLU5208	
Pedagogikk/Tegnspråk	MGLU5229	

Ved norsk-, matematikk- og samfunnsfagsseksjonen er VoM-emnene for 1–7 og 5–10 slått sammen med et felles undervisningsopplegg og felles eksamen. I tillegg har samfunnsfag og KRLE valgt å samarbeide og har i praksis felles undervisningsopplegg for VoM-emnet. KRLE hadde ikke studenter på syklus 2 for 2022- og 2024-kullet, men de hadde det for 2023-kullet og vil ha studenter på syklus 2 hvert av de kommende årene som omfattes av periodeplanen. Som det framgår senere i denne rapporten, opplever de ansatte både i samfunnsfag og KRLE at samarbeidet fungerer godt og planlegger å videreføre et felles undervisningsopplegg for VoM-emnet. Musikk og kunst og håndverk har også hatt felles undervisningsopplegg i VoM de siste årene. Det rapporteres om delte erfaringer med det. I norsk går undervisningen på tvers av de to studieprogrammene; i stedet drives det mye seminararbeid i tre fagspesifikke grupper. Her tilsier erfaringene at nettopp det fagspesifikke arbeidet er viktig og utbytterikt.

I en gjennomgang av eksisterende emnebeskrivelser av de 12 emnene kommer det frem at flere av temaene inngår i de fleste kursene. Eksempler på dette er etikk, hovedskiller mellom ulike forskningsmetoder, ulike forskningsdesign, koblinger til lærerprofesjonen og vitenskapsteori (f.eks. sammenhengen mellom epistemologi, ontologi, metodologi og metodene). Organiseringen i semesterplanene viser også at det er mange likhetstrekk når det gjelder bruk av forelesninger og mer praktisk orientert seminararbeid. I tillegg er det også likheter i pensumlitteratur både i vitenskapsteori og forskningsmetode. De fleste seksjonene legger opp hele bøker om ulike kvantitative og kvalitative metoder, og artikler og kompendier om mer fagspesifikt stoff. I norsk og pedagogikk må studentene også legge opp individuelle pensumlister i samband med prosjektskissearbeid. Arbeidskrav og eksamen er det som fremstår som mest ulikt. Arbeidskravene varierer fra muntlige presentasjoner individuelt og i grupper til individuelle skriftlige innleveringer. Eksamensformene varierer fra skriftlig hjemmeeksamen over 3–7 dager (norsk, engelsk, pedagogikk, KH og musikk, kroppssøving og naturfag) til skriftlig skoleeksamen på 6 timer (KRLE, samfunnsfag og matematikk).

For å få en bredere oversikt over behovet for VoM-undervisning i årene fremover, søkte arbeidsgruppen informasjon om antall studenter totalt og hvilket fag de har valgt som fordypning for sin mastergrad de neste fire årene. Dette resulterte i følgende oversikt:

Tabell 2: Oversikt over antall studenter totalt og pr. emne

Studieretning	Antall studenter pr. emne				
	2024	2025	2026	2027	Totalt
Norsk	59	62	35	48	204
Engelsk	20	18	12	12	62
Kroppøving	30	27	31	31	119
Musikk	9	16	20	15	60
Kunst og håndverk	17	12	12	19	60
Matematikk	64	33	47	21	165
Naturfag	32	28	21	21	102
Samfunnsfag	35	27	24	26	112
KRLE	0	5	8	3	16
Pedagogikk	80	70	63	52	265
<i>Totalt pr. år</i>	<i>346</i>	<i>298</i>	<i>273</i>	<i>248</i>	<i>1165</i>

I tabellen kommer det frem at det totale antallet studenter vil reduseres med ca. 100 studenter fra høsten 2024 til høsten 2027. Det er store forskjeller på antall studenter per emne og dette bør hensyntas ved en eventuell sammenslåing av VoM-emner. Det er også verdt å merke seg at det antall studenter endrer seg relativt ulikt mellom de enkelte fagene og at dette vanskeliggjør en sammenslåing av fag begrunnet i antall studenter. I tillegg er oversikten over hvilken metode lærerstudentene velger når de skriver masteroppgave, interessant å vurdere i gjennomgangen av eksisterende tilbud.

Oversikten i tabell 3 på neste side er resultatet av en grovsortering av anvendt metode i fullførte masteroppgaver ved ILU. Sammendragene i totalt 562 masteroppgaver fra 2022 og 2023 ble kategorisert. Fra dette ble den anvendte forskningsmetoden sortert i sju ulike kategorier. Flere av oppgavene anvendte såkalt «mixed-methods». Den mest anvendte metoden var en blanding av observasjon og intervju. Nær alle oppgavene som anvendte observasjon, anvendte også intervju. Prosentandelen som har anvendt intervju, er altså høyere enn det som kommer til uttrykk i denne tabellen. Fra tabellen leser vi generelt at den anvendte metoden naturligvis er mer heterogent fordelt på instituttnivå enn den er på seksjonsnivå. Totalt sett velger kun 6,2 % av studentene kvantitativ metode. Dette betyr at ca. 94 % av masteroppgavene som så langt har blitt produsert av lærerstudenter ved ILU har anvendt en eller annen form for kvalitativ metode. Det er vanskelig å vite om årsaken til dette ligger i lærerstudentenes opplevde kompetanse etter VoM-undervisningen eller det at VoM-undervisningen gis etter at de fleste studentene har valgt tema og problemstilling for masteroppgaven sin, veilederes anbefalinger/kompetanse, innholdet i VoM-undervisningen, eller en blanding av dette.

Intervju er den klart mest anvendte forskningsmetoden (f.eks. anvender mer enn 90 % av alle masteroppgaver i pedagogikk intervju), mens kun ni av 562 masteroppgaver ved ILU (1,6%) har benyttet systematiske litteraturstudier som metode. En annen kategori som skiller seg ut, er «praktisk utviklingsarbeid» som kun anvendes i masteroppgaver i musikk og kunst og håndverk. Disse masteroppgavene er mer praktisk orientert og bærer ofte preg av å ha en autoetnografisk tilnærming med utgangspunkt i f.eks. A/R/Tografi eller en postkvalitativ tilnærming til forskning. Hovedinntrykket etter gjennomgangen av sammendragene i de fullførte masteroppgavene er at det gjennomføres mye interessant forskning på ILU som mange studenter og ansatte kan inspireres og lære av.

Tabell 3: Oversikt over anvendt forskningsmetode i fullførte masteroppgaver i 2022 og 2023.

Studieretning	Sum	Anvendt forskningsmetode i fullførte masteroppgaver							Totalt
		Kvantitativ	Intervju	Observasjon	Tekstanalyse	Aksjonsforskning	Litteraturstudie	Praktisk utviklingsarbeid	
Norsk	Antall	2	22	6	40	29	1	0	100
	%	2,0	22,0	6,0	40,0	29,0	1,0	0,0	
Engelsk	Antall	1	6	4	15	2	1	0	29
	%	3,4	20,7	13,8	51,7	6,9	3,4	0	
Kroppsvøving	Antall	8	33	3	0	7	0	0	51
	%	15,7	64,7	5,9	0	13,7	0	0	
Musikk	Antall	1	9	1	1	1	0	5	18
	%	5,6	50	5,6	5,6	5,6	0	27,8	
Kunst og håndverk	Antall	0	1	1	0	1	0	17	20
	%	0,0	5,0	5,0	0,0	5,0	0,0	85,0	
Matematikk	Antall	12	27	28	8	18	3	0	96
	%	12,5	28,1	29,2	8,3	18,8	3,1	0,0	
Naturfag	Antall	5	22	3	6	12	3	0	51
	%	9,8	43,1	5,9	11,8	23,5	5,9	0,0	
Samfunnsfag	Antall	1	26	1	29	2	0	0	59
	%	1,7	44,1	1,7	49,2	3,4	0,0	0,0	
KRLE	Antall	0	3	1	1	4	0	0	9
	%	0	33,3	11,1	11,1	44,4	0,0	0,0	
Pedagogikk	Antall	5	112	4	6	1	1	0	129
	%	3,9	86,8	3,1	4,7	0,8	0,8	0,0	
Totalt	Antall	35	261	52	106	77	9	22	562
	%	6,2	46,4	9,3	18,9	13,7	1,6	3,9	

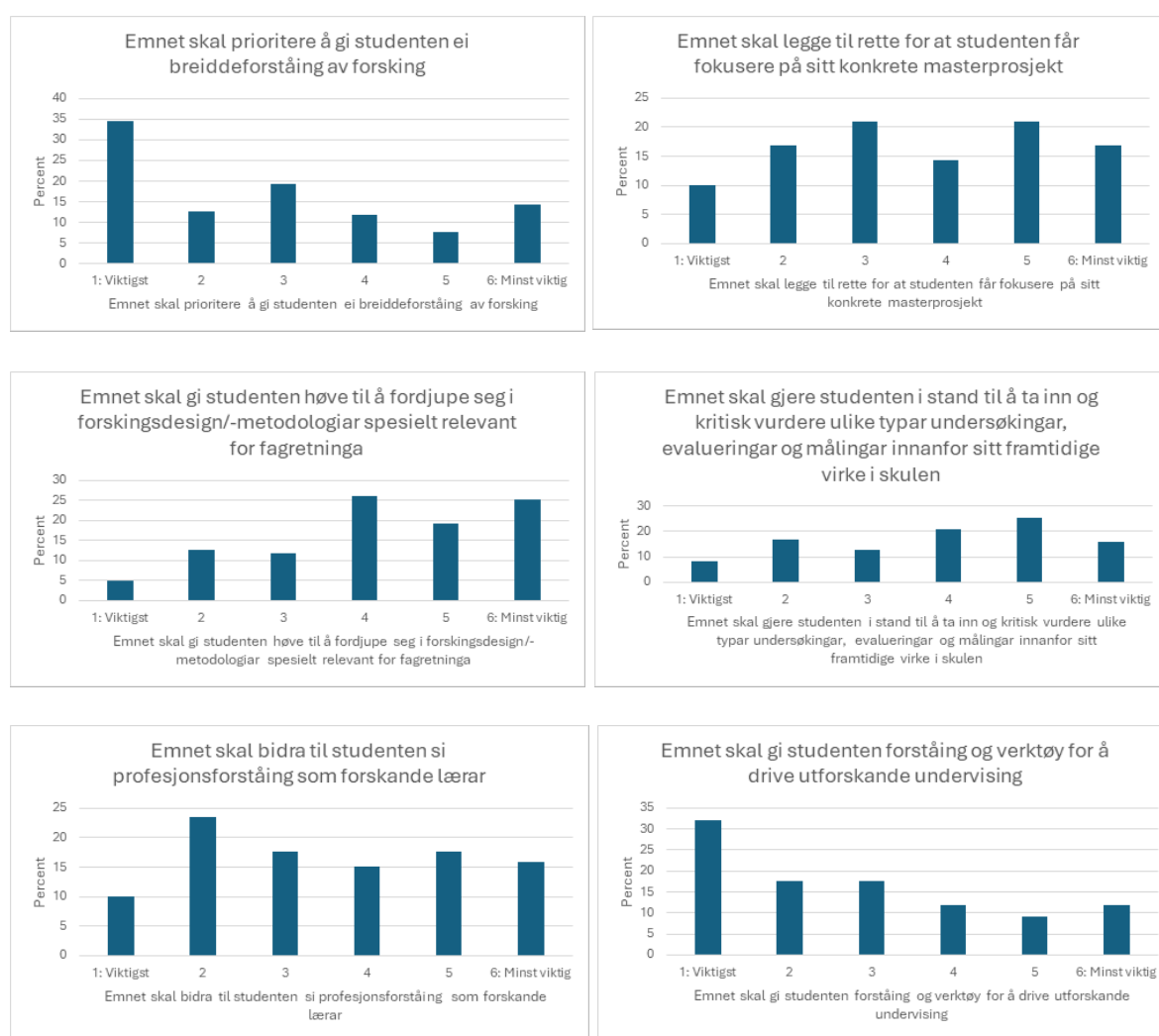
3.0 Kunnskapsgrunnlag fra innsamlet materiale

3.1 Spørreundersøkelse

Vi gjennomførte to spørreundersøkelser for å få mer oversikt over våre kollegaers (emneansvarlige, faglærere og veiledere for MGLU) og 5. årsstudenters erfaringer og holdninger til VoM-undervisningen ved ILU. Totalt fikk vi inn 119 svar fra ansatte, og 39 svar fra studentene. På grunn av få svar fra studentene vektlegges ikke disse resultatene i denne rapporten.

3.1.1 Formålet med VoM-faget i lærerutdanningen

Dette spørsmålet besto av seks påstander som skulle rangeres i forhold til hverandre fra viktigst til minst viktig

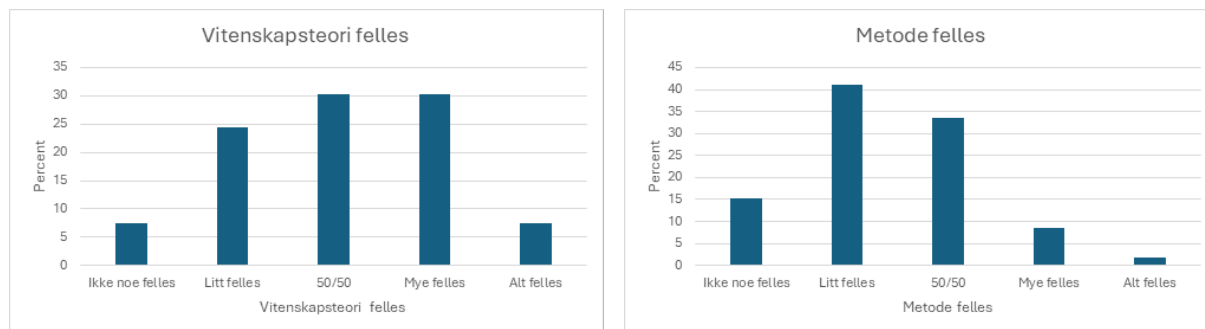

Fra svarene kan vi lese at det å «gi studenten ei breiddeforståing av forskning» samt «forståing og verktøy for å drive utforskande undervisning» fremstår som de viktigste formålene med VoM-emnet. På den andre enden fremstår det å «legge til rette for at studenten får fokusere på sitt konkrete masterprosjekt», «gi studentane høve til å fordjupe seg i forskingsdesign/-metodologiar spesielt relevant for fagretninga» og «bidra til studenten si profesjonsforståing

som forskende lærer» fremstår som litt mindre viktig. Denne tilbakemeldingen fra de ansatte ble utdypet i et åpent spørsmål som kommenteres nedenfor.

3.1.2 Muligheter for felles undervisning VoM

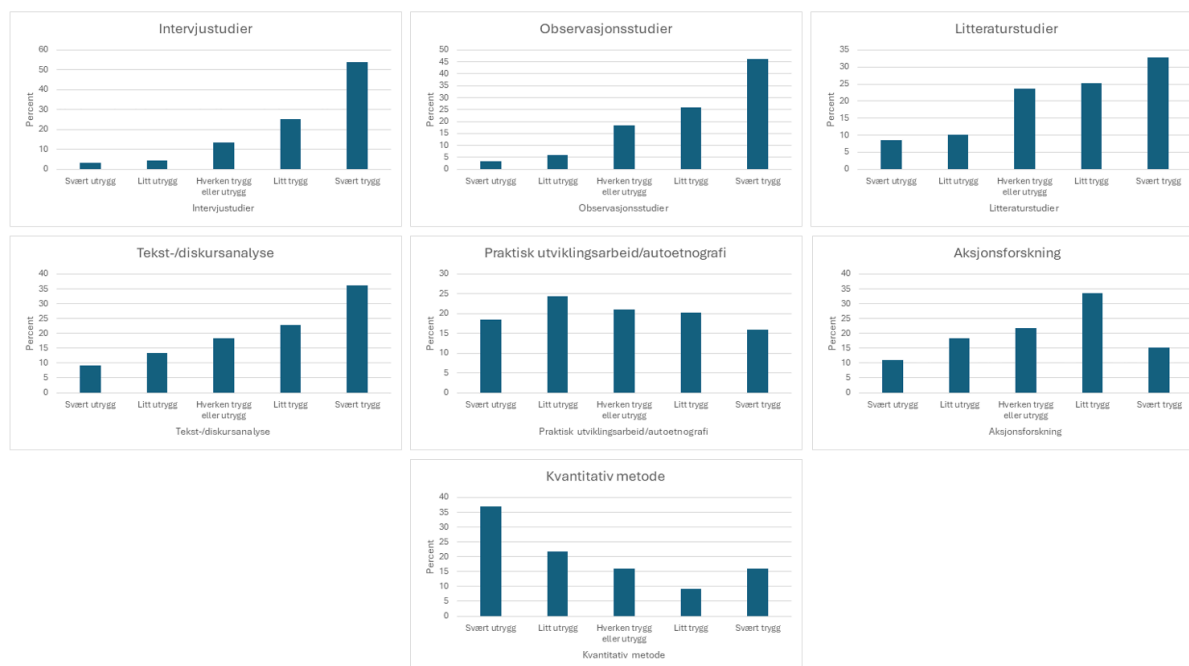
Vi stilte også spørsmål om i hvilken grad hhv. vitenskapsteori og forskningsmetode kunne holdes felles i samarbeid med flere fag.

Her kommer det frem at nesten 40 % av de ansatte ser for seg at «mye» eller «alt» av undervisning om vitenskapsteori kan holdes felles, mens tilsvarende tall for forskningsmetode er knapt 10 %. Med andre ord er de ansatte langt mer positiv til å samarbeide med andre seksjoner om vitenskapsteori fremfor forskningsmetode. Også dette svaret blir utdypet i et åpent spørsmål som blir omtalt nedenfor.

3.1.3 Trygghet i ulike metoder

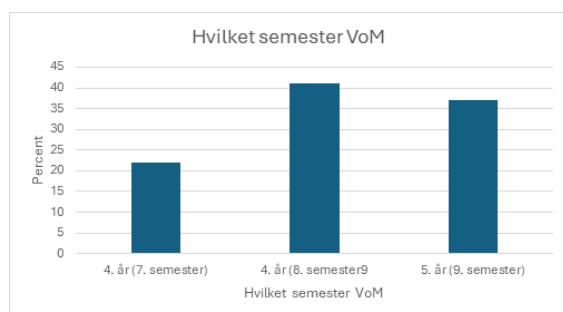
I oversikten over valgt metode i masteroppgaver så vi at anvendt forskningsmetode var nokså skjevfordelt. Det kan være flere årsaker til at valg av forskningsmetode er såpass homogent, spesielt på seksjonsnivå. En av årsakene kan være hvor trygg den enkelte veileder ved ILU er på hver enkelt metode vi brukte som kategorisering av anvendt forskningsmetode.

I tråd med anvendt forskningsmetode kommer det frem at intervjustudier og observasjonsstudier er de forskningsmetodene som de ansatte er mest trygge på, mens de er minst trygge på kvantitativ metode. Det er mer overraskende, ettersom studentene i liten grad anvender disse metodene i sine masterprosjekt, at omtrent 35 % av de ansatte beskriver at de er svært trygge på litteraturstudier og tekst-/diskursanalyse som metode. Dette kan indikere et behov for en dypere undersøkelse av veilederes opplevde kompetanse, samt hvor på ILU den finnes, når revideringen av emneporteføljen skal gjennomføres. Spesielt når det gjelder kvantitativ metode, kan det synes som om det vil være hensiktsmessig å samle de drøye 15 % som uttrykker at de er svært trygge på denne forskningsmetoden.

3.1.4 I hvilket semester bør undervisningen i VoM foregå?

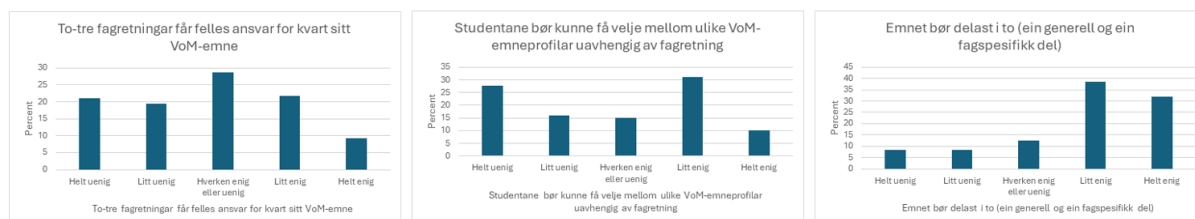
Ettersom vi har fått tilbakemeldinger på at VoM-undervisningen kommer for sent i utdanningen, stilte vi også spørsmål om når denne bør gjennomføres.

Her ønsker det fleste (40 %) at undervisningen bør flyttes et semester tilbake (til 8. semester) sammenlignet med hvordan det tilbys nå. Fagmiljøene som skal revidere emneporteføljen for VoM til høsten bør tar hensyn til denne tilbakemeldingen, selv om over 1/3 er fornøyd med å ha VoM-undervisningen plassert der den er i dag (9. semester).

3.1.5 Hvordan kan vi omorganisere VoM-undervisningen?

Det var en sentral del av arbeidsgruppens mandat å legge frem forslag til alternative modeller for VoM-undervisningen. På bakgrunn av dette la vi frem forslag til tre modeller for omorganisering som de ansatte skulle ta stilling til, ut ifra om de var «heilt uenig» og «heilt enig» i forslagene.

Her kommer det frem at de fleste ansatte (nesten 3/4) var «litt» eller «heilt enig» i at emnet bør deles i to (en generell og en fagspesifikk del). Svarene på de to andre spørsmålene var mer delt. Det synes som om det er svært ulike meninger om i hvilken grad det er fornuftig å samarbeide med andre fagretninger om undervisning i VoM, og de ansatte er mest skeptiske til å la

studentene velge fritt blant VoM-tilbud uavhengig av hvilket fag de har valgt som fordypning. Også på dette spørsmålet får vi et dypere innblikk i de ansattes erfaringer og holdninger under når vi tolker svarene på de åpne spørsmålene.

3.2 Åpne spørsmål fra spørreundersøkelsen, ansatte

Mange benyttet seg av muligheten til å gi utdypende svar i de åpne spørsmålene i spørreundersøkelsen, og flere hadde skrevet lange svar. Vi har samlet alle svarene, lest dem og foretatt en grovkategorisering. Totalt var det tre åpne spørsmål i skjemaet, men mange av de samme poengene går igjen i flere av spørsmålene. Vi har derfor funnet det mest hensiktsmessig å sammenfatte stemmene fra de åpne spørsmålene samlet. Ut fra den noe grove kategoriseringen vi har gjort av svarene fra de åpne spørsmålene, finner vi at de ansattes meninger om en omorganisering av VoM-faget utgjør følgende hovedkategorier:

3.2.1 Formålet med VoM-faget i lærerutdanningen

Er VoM-faget kun noe vi har fordi studentene skal skrive en masteroppgave, eller er formålet at studentene skal ha en basiskompetanse i vitenskapsteori og forskningsmetode? Mens enkelte ansatte synes å mene at hva som er relevant med tanke på den enkelte students masteroppgave, skal være avgjørende for hvordan VoM-kurset utformes – og i tillegg er av den oppfatning at det ikke er mulig å gi en bred og god metodisk innføring gjennom VoM-kurset, er det andre ansatte som nærmest er av stikk motsatt oppfatning.

Det er helt avgjørende at emnet er relevant for studentens eget masteroppgaveprosjekt. Det er behov for å rette store deler av arbeidet i emnet konkret mot den enkelte studentens masteroppgaveprosjekt. Dette innebærer at studenten trenger å få gå i dybden på noe, og dermed ikke ha spesialkunnskap om retninger og metodologien studenten selv ikke skal bruke. Hovedårsak til en slik prioritering er tidsaspektene i studiet. Det finnes ikke tid til å arbeide bredt med en rekke vitenskapsteorier eller metoder.

Det blir viktig at studentene opparbeider seg solid kunnskap om forskningsmetoder og være i stand til å forholde seg kritisk til relevant forskning. Da må studentene ha kunnskaper om forskningsmetode ut over egen metodebruk i egen masteroppgave. Å være i stand til å forholde seg kritisk til forskning krever kunnskaper til å forstå hvilke premisser forskningen er basert på, og styrker og svakheter ved ulike forskningsmetoder og -design. Studentene må både få innsikt i ulike forskningsmetoder samt få erfaring med å bruke forskningsmetode (her blir masteroppgaven en viktig øvingsarena).

Det er likevel slik at de fleste av svarene i de åpne spørsmålene viser at blant de ansatte betraktes VoM-kurset som noe mer enn et støttefag for masteroppgaven. Ulike forhold vektlegges, men overordnet er at man mener at lærere bør ha en god forståelse for hva vitenskap er og hvordan kunnskap genereres.

Det viktigste for meg er at studentene får en grunnleggende innsikt i hvordan kunnskap om skole og læring produseres. Lærere kan ikke bare være konsumenter av kunnskap, men må også være "research literate" - kompetente til å forstå hvordan kunnskap produseres og anvendes.

Det viktigste er at de får bredde nok til å kunne være kritiske, utvikle og forstå forskning i en skole, og samfunnskontekst, men spisset nok til at de får anledning til å fordype seg i særlige fagspesifikke metodologier og forskningsdesign.

Emnet skal gi studentene verktøy til å tenke analytisk (uten nødvendigvis å forske) i den daglige praksisen. Idealet: Når den fremtidige læreren observerer en elev-besvarelse, så skal læreren kunne analysere denne besvarelsen på samme måte (men kanskje ikke like grundig) som han/hun gjorde i masteroppgaven.

Vitskapsteori handlar grunnleggjande sett om kva kunnskap er. Det viktigaste er at studenten kan få kunnskap om og evne til å reflektera over: Kva er kunnskap? Korleis blir kunnskap etablert? (i vitskapen, i skulen og i samfunnet).

Oppsummert – det er et både og, og en hovedutfordring med de nye og sammenslåtte VoM-kursene blir å finne en balanse mellom å støtte opp under den enkelte students masteroppgaveprosjekt og å gi en bredere innføring i vitenskapsteori og metode.

3.2.2 Hvor genererisk forstås VoM-faget å være?

Her synes de ansatte å være ganske så omforent – de enkelte fagene har sin egen «særegenhet» som må ivaretas, og som også gjør at undervisningen må tilpasses de enkelte fagene. Dette gjelder både innhold (hvilke metoder som vektlegges) og form (undervisningsformer), men frykten for å miste det særegne med eget fag er i størst grad knyttet til innhold.

Jeg tenker det er viktig at eksemplene studentene møter i emnet kommer fra fagfeltet. Det bør også være samsvar mellom metodologiene som undervises og det som typisk brukes i fagfeltet, og hvilken måte de brukes på.

Metoder som også ivaretar fagets praktiske karakter (observasjoner av bevegelse/aktivitet, felttester, kvantitative metoder). Ulike fagdisipliner har ulike syn på vitenskapsteori og metode, og det er viktig at studentene får god kjennskap både til forskjeller generelt og spesifikt den tradisjonen kandidaten skriver oppgave innen.

Eg er generelt uroa for at humaniorafagleg vitskapsteori og hermeneutiske tilgangar skal verta integrert bort i eit slags minste felles multiplum av samfunnsvitskapleg orientert vitskapsteori og metode.

Uavhengig av hvilken fagseksjon de ansatte kommer fra, er det altså en stor enighet om at VoM-faget ikke er generisk (nok) til at en sammenslåing vil måtte gå på bekostning av faglig egenart. Dette vil gå utover kvaliteten, og frykten for tap av faglig særegenhet ved en sammenslåing er noe som deles av ansatte på tvers av fag og fagseksjoner.

Tematikkene forbedres ikke ved å trekke inn andre fagretninger. Vi trenger å utvikle dette i et profesjonelt fagfellesskap knyttet til den spesifikke fagretningen.

Et generisk kurs i metode vil kunne gi noe kunnskap og kompetanse, men den fagspesifikke metodekunnskapen må vi undervise i på fagseksjonen.

Når det gjelder undervisningsopplegg og -former er disse trolig i mindre grad fagspesifikke, men det er snarere en frykt for at det opplegget man har i eget VoM-kurs og som man har god erfaring med, ikke vil bli videreført i et eventuelt sammenslått VoM-kurs.

Eg opplever at vitenskap- og metodekurset gjev ei riktig så god innføring per idag. Studentane har godt utbyte av den fagretningsnære tilnærminga til vitenskapsteori og metode. Det gjev også moglegheit for gjennomføring av utviklingsbasert master, som er eit satsingsfelt hos oss og ikkje ville vore mogleg med eit sentralstyrt emne. Det mogleggjer også tydeleggjering av meir populære metodiske tilnærmingar i vårt didaktiske fagfelt.

Det nye emnetilbudet bør videreføre seminar-basert undervisning der studentene selv er med på å produsere innholdet slik at det blir relevant.

Arbeid i faggrupper med framlegg og diskusjon av fagspesifikke tekstar, forskingsdesign, utkast mm.

Mens andre peker på at det er for mye seminarbasert undervisning:

Jeg opplever at det er overdreven vekt på seminarbasert studentaktiv læring gjennom seminarer der studentene selv presenterer, og at det er lite av den mer formelle undervisningen i grunnleggende spørsmål.

Ulik oppfatning av undervisningsformer synes i noen grad å være preget av fagtilhørighet, men dette er på ingen måte noe som kun skiller mellom fagene – her er det trolig også ulik oppfatning blant ansatte i en og samme fagseksjon.

Kunsthøgskolen oppmuntrer til estetisk læring, kreativitet og personlig utforskning, derfor er utforskende undervisning spesielt relevant. Fag som er mer "teoretiske" og som benytter et annet forskningsdesign med mer distanserte, eller kvantitative metoder, krever ofte en nøye strukturert og systematisk tilnærming. Dette betyr ikke at det ikke kan være elementer av utforskende undervisning i f.eks. matematikk eller motsatt mer systematisk forskning i kunsthøgskolen, men vekten vil være annerledes basert på fagets særegenheter.

I svarene listes det opp en rekke mer spesifikke metoder, teorier og perspektiver som forstås som mer fagspesifikke, og som man frykter at ikke vil bli integrert i et mer generisk VoM-kurs. Det synes å være en forståelse for at et eventuelt sammenslått VoM-kurs vil måtte bety at man mister noe. Det fagspesifikke må vike plassen for det generiske, og dette er en frykt som deles av ansatte på alle fagseksjoner. Implisitt i dette ligger det at et sammenslått VoM-kurs vil gi et kvalitativt dårligere tilbud til studentene – ikke bare i form av innhold, men også – og kanskje først og fremst – fordi kurset vil bli mindre relevant for de enkelte fagene. Det er ingen som trekker fram at en sammenslåing vil kunne ha en positiv effekt på kvaliteten av kurset.

3.2.3 Kompetansebehov

Det er mange som påpeker at de opplever at seksjonen som helhet har den kompetansen som er nødvendig for å tilby studentene et godt kurs i vitenskapsteori og metode.

Jeg tenker at vi har nok kompetanse for å gi et godt undervisningstilbud for studenter som velger fordypning i samfunnsfag.

Vi har god oppdekning i vårt kollegium.

Vi har ikke noe behov for støtte

Seksjonen har bred metodekompetanse som dekker alle relevante metoder for våre studenter.

Ansatte fra samfunnsfagsseksjonen framhever at her er det allerede et samarbeid om VoM-kurset hvor samfunnsfag og KRLE kjører felles kurs. Det synes å være bred enighet på seksjonen om at dette er et vellykket samarbeid, og det at ansatte fra både samfunnsfag og KRLE er inne og underviser i kurset, trekkes fram som svært viktig.

Det viktigste er ikke konkret innhold, men at studentene kan overføre kunnskap mellom fellesforelesninger til fagområdene (fagtilbud). På samfunnsfag/KRLE har vi ingen problemer med felles vitenskapsteori/metode - nøkkelen her er at vi er lærere fra alle fagene som deltar i undervisningen. Dette sikrer at elever fra de ulike fagene føler seg sett og hørt. De kan føle at vi snakker inn og tar utgangspunkt i faget deres. Vitenskapelig teori og metode må ikke bli kontekstløs – vi må ikke bare undervise om aksjonsforskning eller diskursanalyse som overordnede teorier og metoder – det må eksemplifiseres med dagens forskning.

Samfunnsfag og KRLE er fag i nær familie – trolig de to fagene som ligger nærmest hverandre på ILU, og det gjør selvsagt at samarbeid om VoM-kurs blir lettere. De etterlyser imidlertid mer tid til å arbeide med kvantitative og kvalitative metoder.

[Kvantitativ metode] er noe som skremmer mange studenter og de har i liten grad møtt det tidligere på ILU. Vi har derfor bruk for øvelsestimer hvor studentene kan prøve de ulike metodene før de bestemmer seg for hvilken metode de vil bruke i sin MA.

Det at VoM-kurset er plassert for sent i utdanningsløpet og etter at studentene har valgt tema for masteroppgaven er det flere som peker på som et problem.

Problemet her, de bestemmer seg allerede for masteroppgavens tema på det fjerde året, så å vise dem nye/fremvoksende ideer/metoder på det femte året betyr ingenting.

Kompetanse i kvantitative forskningsmetode er det som flest oppgir at de mangler kompetanse i på egen seksjon. Manglende kompetanse i kvantitativ metode blant ansatte på ILU bidrar til at få studenter skriver masteroppgaver basert på kvantitative data, og at metodemangfoldet blir smalere enn det burde/kunne ha vært.

Det er en stor svakhet at studentene har et så begrensa metodisk repertoar og oversikt. Dere bør lage en oversikt over hvilke metoder som er brukt i masteroppgavene for å undersøke det empirisk. Hvor mange lærerstudenter har intervjuet tre lærere om et tema X?

I tillegg til at manglende kvantitativ metodekompetanse blant de ansatte er en bekymring med tanke på at (for) få masteroppgaver er basert på kvantitativt datamateriale, er det også en bekymring blant ansatte om at studentene får for lite opplæring i statistikk.

Å gi studentene godt innblikk i og kompetanse på kvantitative metoder. Dette er en mangelvare i norsk skole og lærerutdanning i dag og må IKKE nedprioriteres nok en gang.

Kvantitative/kvalitative metoder bør vektas likt. Jeg er ganske bekymret for at vi kommer til å utdanne matematikklærere med mastergrad som ikke kan grunnleggende statistiske metoder.

Kvantitative analyser, til dels designstudier. Men obs - det er lite vits i at studentene gjennom VoM får hjelp til å designe masterprosjekt som fagseksjonen ikke egentlig har kompetanse til å veilede på.

Få velger i dag kvantitative oppgaver og litteratur-review. Viktig å løfte fram denne type oppgaver knyttet til faget for å inspirere kommende studentkull.

I de åpne svarene pekes det på en lang rekke behov for metodisk kompetanse (i tillegg til kvantitativ metode). Dette er ikke en fullstendig liste over hva som trekkes fram i svarene, men noen eksempler som er egnet til å få fram mangfoldet og bredden i hva et felles VoM-kurs på ILU vil måtte inkludere om alle fag skal føle seg sett og inkludert:

Vitenskapshistorie, vitenskapsfilosofi og vitenskapssosiologi, dekolonisering som vitenskapsteoretisk retning, feministisk teori, kvantitativ analyse og kunstnerisk forskning, intervensjonsstudier, didaktisk bruk av videospill, film e.l., aksjonsforskning, diskursanalyse, vitenskapsfilosofi, vitenskapsteori og etikk, A/R/Tografi, estetiske læringsformer eller rhizomatisk læring, metodologisk tilnærming som inkluderer multimodalitet, hvor flere uttrykksformer, både visuell, auditiv, tekstlig kommunikasjon eller sanselig er relevant i forhold til de mangfoldige måtene livet og kunst og håndverk kan uttrykkes i.

3.3 Åpne spørsmål fra spørreundersøkelsen, studenter

Det var relativt få studenter som besvarte spørreskjemaet og resultatene må derfor behandles med forsiktighet. Av denne grunn har vi utelatt å vise til statistikk fra denne undersøkelsen. I skjemaet var det imidlertid ett åpent spørsmål: Om det ble færre timer til fagspesifikk undervisning i CoM, hva mener du er det viktigste innholdet det nye emnetilbudet bør videreføre fra fagretningen du har hatt emnet i? I tillegg var det mulighet til å skrive inn andre innspill helt til sist i skjemaet. Under har vi sammenfattet hovedtrekkene i svarene fra de åpne spørsmålene i spørreskjemaet.

Med forbehold om at datamaterialet består av stemmene til få studenter, synes det som at studentene oppfatter VoM-kurset som «noe man har for at man skal skrive en masteroppgave».

Meire knytta til korleis ein kan anvende emnet opp mot eiga master.

Synes vi kan få litt bredde først, før vi selv kan velge og så få mer undervisning om det spesifikt. Det tenker jeg og kan være felles for flere emner. Jeg synes vi hadde alt for bred undervisning for sent. Vi som hadde sos.ped måtte bestemme oss ca halvveis i semesteret, men så hadde vi undervisning om metoder etter dette. Det gir ikke mening for meg. Det er heller ikke til å stikke under en stol at de fleste velger kvalitativ metode, men så må vi i obligatorisk undervisning om alle andre metoder og. Det følte bortkastet. Fjern i såfall oppmøte.

Savna muligheten til å spisse det enda mer mot eget prosjekt, i alle fall i norsk (der var det mye gruppearbeid som gjorde det vanskelig å spisse, med mindre man har veldig likt prosjekt som de andre på gruppa)

Ikke like mye kvantitativ metode, spesielt når de fleste i gruppa skal bruke kvalitativ metode

Samtidig er det også her studenter som er av stikk motsatt mening:

Synes spesielt undervisning om kvantitativ metode var veldig bra, og ville ikke vært foruten det - til tross for at jeg har en kvalitativ undersøkelse på masteren.

Hvor studentenes oppfatning om at VoM-emnet hovedsakelig er et støttefag for masteroppgaven kommer fra vet vi ikke, men det kan være nyttig at ansatte har et bevisst forhold til hvordan man kommuniserer emnets formål og relevans til studentene. Noen peker på at det ikke er «rimelig» at det er forskjell mellom hva som kreves i de ulike VoM-emenene.

Unødvendig at noen få emner må ha eksamen som skoleeksamen uten hjelpemidler når andre får mulighet til å skrive prosjektskisse til sin egen master som hjemmeeksamen.

At nivået blir likt de ulike fagretninger. Vi som gikk matematikk følte at vår eksamen var mye vanskeligere enn andre retninger da vi hadde en seks timers skoleeksamen, mens noen andre hadde prosjektskisse.

Det er stor forskjell mellom de ulike retningene, så man bør tilpasse til hver enkel retning, og ha forelesere som kan formidle på en forståelig måte.

Viktig å ta gode diskusjoner først, men klare og komme til enighet slik at det blir en rettferdig praksis mtp å kunne komme i gang likt. Emnet MÅ kunne tilrettelegge bedre for tverrfaglig master; skolen og verden er sammensatt!

Fordelen med mindre grupper trekkes fram som positivt.

Synes det var veldig gunstig å ha undervisningen i en så liten gruppe som vi hadde - på opptil 30 stk. Åpnet for mye diskusjon underveis.

Jeg synes seminar-undervisningen til norsk seksjonen har vært veldig lærerik da vi har fått konkret undervisning og veiledning knyttet opp mot våre prosjektet. Her har vi også vært delt i gruppe ut fra studenter som skal inn i den samme type litteraturen hvor vi får mer ut av å samarbeide.

Likte små klasser

3.4 Samtaler med faglærere, emneansvarlige og seksjonsledere

Vi gjennomførte totalt åtte samtaler muntlig eller på e-post med faglærere, emneansvarlige og seksjonsledere ved a) matematikk, b) naturfag, c) engelsk og norsk, d) samfunnsfag, KRLE og pedagogikk, e) musikk (e-post), f) kroppsøving (e-post), g) kunst og håndverk (e-post). I tillegg fikk vi tilsendt et skriftlig svar fra de to emneansvarlige for VoM ved KRLE. Intervjuene fokuserte i hovedsak på tre spørsmål, og følgelig presenteres funnene for hvert spørsmål separat. Vi legger spesiell vekt på det tredje spørsmålet da dette er mest relevant med hensyn til arbeidsgruppens mandat om å identifisere alternative modeller for VoM ved ILU.

3.3.1 Hvilke andre seksjoner vil det være mest/minst relevante å samarbeide med?

Oppsummert ser det ut til at det ut til at de ansatte ser for seg å etablere fire VoM-emner uten at det vil kunne komme store innvendinger og motstand. Noen seksjoner antydte imidlertid også at det samarbeid med andre seksjoner kunne være aktuelt.

1. Matematikk og naturfag
2. Engelsk og norsk
3. Samfunnsfag, KRLE og pedagogikk
4. Kunst og håndverk, musikk og kroppsøving

I matematikkseksjonen var de vi samtalte med enige om at man kan samarbeide godt med naturfag, og at det var minst aktuelt å samarbeide med kunst og håndverk, musikk og kroppsøving på grunn av fagenes egenart. En av kollegaene nevnte at det også er mulig å jobbe med pedagogikk, norsk og engelsk. Det var imidlertid ikke noe som kollegaene fra engelsk og norsk var enig i. Tre av fire som ble intervjuet herfra, nevnte at det er minst aktuelt å samarbeide med matematikkseksjonen.

I naturfagsseksjonen var det enighet om at det var relevant å samarbeide med matematikk. Begge kollegaene fra naturfag fant det minst aktuelt å samarbeide med kunst og håndverk, musikk og kroppsøving av de samme årsakene som matematikkseksjonen nevnte. Seksjonslederen la til engelsk og norsk på listen over de fagene det var minst relevant å samarbeide med. Dette ble også støttet av to kollegaer fra norsk og engelsk. Samfunnsfag ble også vurdert som relevant å samarbeide med av begge kollegaene fra naturfagsseksjonen, mens pedagogikk ble funnet relevant av en kollega.

I samtalene med norsk og engelsk var kollegaene fra begge seksjoner enige om at det var aktuelt å samarbeide med hverandre. Som tidligere nevnt uttrykte de bekymring for å samarbeide med matematikk og naturfag. To av de fire personene vi hadde samtale med, vurderte det som relevant å samarbeide med kunst og håndverk og musikk. En annen nevnte imidlertid at dette var fag det var minst relevant å samarbeide med. En kollega fra engelsk trakk frem samfunnsfag, mens en annen fra samme seksjon nevnte pedagogikk som potensielle samarbeidspartnere. Det var mindre aktuelt å samarbeide med kroppsøving. I norsk og engelsk uttrykkes det ulike syn på potensielle samarbeidspartnere bl.a. på grunnlag av fagbakgrunn i litteratur- vs. språkvitenskap. Litteraturdidaktikere tiltrekkes estetiske og «performative» fag, noe som i mindre grad er tilfelle for språkdidaktikere, som snarere kan se koblinger til matematikdidaktikk (noe litteraturdidaktikere uttrykker klart å *ikke* gjøre).

Samfunnsfag, KRLE og pedagogikk oppfattet det som lite relevant å samarbeide med kunst- og håndverk og musikk, og at det ville bli vanskelig å samarbeide med hverandre på grunn av fagenes egenart og at antallet studenter ville bli veldig høyt. Videre påpekte KRLE i den innsendte teksten at de har samarbeidet med samfunnsfag tidligere i VoM-undervisningen, og opplevde det samarbeidet som meget vellykket og ønsket å fortsette dette samarbeidet. Kollegaen fra musikk nevnte at det var aktuelt for dem å samarbeide med kunst- og håndverk, og at de allerede har et pågående samarbeid.

3.3.2 Hvilke deler av VoM-undervisningen ser dere på som mest/minst problematisk å samarbeide om?

I samtalene avsto noen av kollegaene fra å nevne temaer som ville vær minst problematiske for samarbeid med andre seksjoner. I stedet understreket de viktigheten av kontekstualisering for disiplinen deres når de underviste i VoM-emner (f.eks. engelskseksjonen). I andre seksjoner ble imidlertid noen emner nevnt eksplisitt som minst problematiske for samarbeid:

1. Paradigmer-verdenssyn (matematikk, naturfag, samfunnsfag, KRLE, pedagogikk, delvis norsk, musikk, kroppsøving, kunst- og håndverk).

2. Etikk (matematikk, samfunnsfag, pedagogikk, KRLE, musikk)
3. Innføring i kvalitativ metode (samfunnsfag, pedagogikk, KRLE, musikk, kunst- og håndverk)
4. Litteratursøk/litteraturgjennomgang (samfunnsfag, pedagogikk, KRLE)
5. Metoder for dataanalyse og datainnsamling (musikk, kunst- og håndverk)

På den andre siden ble det løftet frem hvilke temaer som kan være mest problematisk når de samarbeider med andre seksjoner. Undervisning i forskningsmetoder uten kontekstualisering var et tema som ble nevnt av mange seksjoner, Noen andre temaer har imidlertid også blitt påpekt:

1. Akademisk skriving (matematikk)
2. Dataanalyse (naturfag)
3. Praktiske oppgaver med SPSS (samfunnsfag, KRLE, pedagogikk)
4. Klasseromsforskning er irrelevant for faget (kroppøving)

Flere har understreket at forskningsmetoder må kontekstualiseres for å sikre helhetlig forståelse. Det kan være problematisk om det diskuteres isolert fra konteksten eller om eksempler fra ikke-relaterte disipliner brukes i undervisningen. Videre legger noen seksjoner vekt på en metode fremfor en annen basert på dens betydning i deres disiplin. For eksempel uttaler en kollega fra naturfagsseksjonen at designbasert forskning og utforskende tilnærminger er avgjørende for deres disiplin. Hun er usikker på om disse tilnærmingene får samme oppmerksomhet i andre seksjoner.

I matematikkseksjonen er det en oppfatning at akademisk skriving er noe spesifikt for faget, og studentene trenger undervisning om hvordan de skal skrive masteroppgaven i matematikkundervisningen. En annen kollega fra naturfagsseksjonen var bekymret for mulig manglende fokus på dataanalyse i enkelte VoM-emner. Hun mer at disse kursene kan legge vekt på visse aspekter ved kvalitativ dataanalyse (f.eks. innholdsanalyse) som er mindre relevant for hennes fag. I stedet mener hun at det bør legges mer vekt på spesifikke dataanalyseteknikker (f.eks. sortering av data, datareduksjon, koding og diskusjon) som kanskje ikke er like mye vektlagt i andre VoM-emner.

3.3.3 Hvordan vil dere foreslå at vi integrerer VoM-undervisningen til færre emner enn ILU tilbyr i dag?

Et forslag er å dele opp VoM-emnet med 15 studiepoeng i to 7,5 poengs emner: ett felles VoM-emne (som kjører med to eller tre seksjoner sammen) og et fagspesifikt emne administrert av hver seksjon. Dette ble delvis støtte i matematikk- og naturfags-seksjonen. Å tilby ett felles kurs til alle 300+ studenter ved instituttet ble imidlertid sterkt avvist fordi det sannsynligvis vil resultere i et undervisningsmiljø med dårlig kvalitet. De påpekte også at en slik praksis ikke brukes internasjonalt på masternivå. I tillegg ble det fra samfunnsfag, KRLE og pedagogikk løftet frem at det ville være krevende å jobbe på tvers av alle ledd. Bekymringer for å holde forelesninger med et stort antall studenter ble også kommunisert fra kroppøvingseksjonen. Imidlertid foreslo de også delvis å dele VoM-emnene i to.

Flere andre forslag har blitt diskutert uten utdypning om hvordan de kan implementeres. Noen av forslagene som er mer relatert til dette spørsmålet er følgende:

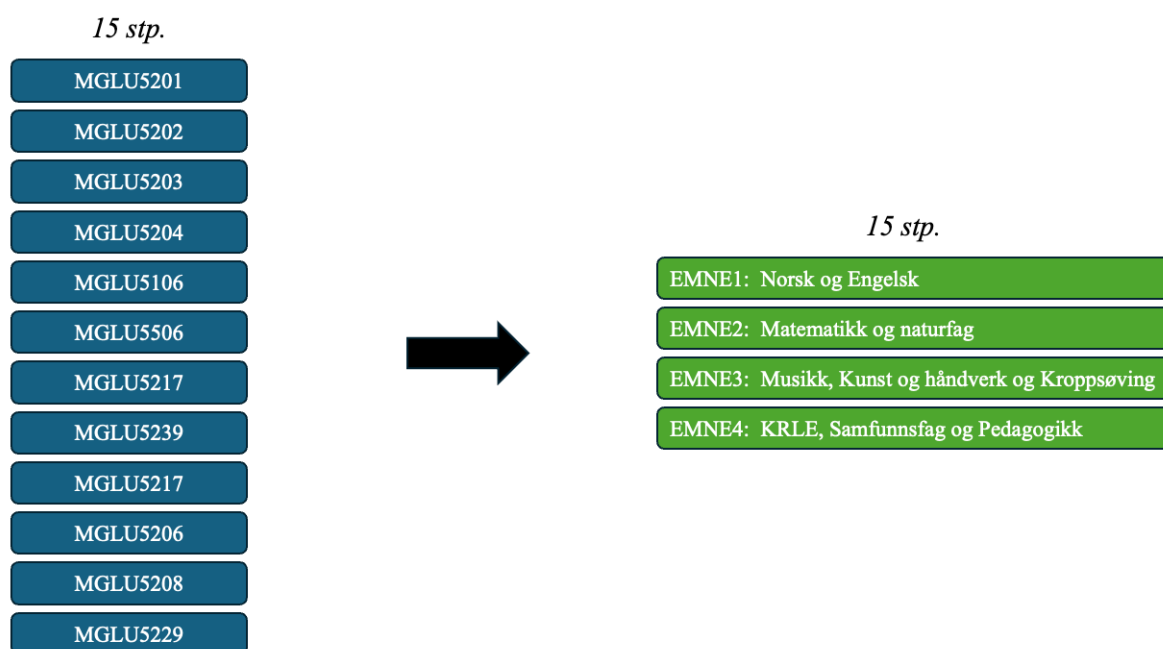
- Å ha både felles og fagspesifikke seminarer i VoM-emner

- Tilby VoM-emnet tidligere, f.eks. på det fjerde året, og også utdanne studentene i hvordan de kan bruke noen av instrumentene for datainnsamling tidligere år, til og med det første året (f. eks. opplæring i observasjon, elevintervjuer, aksjonsforskning)
- La forskergrupper samarbeide i VoM-emnene
- Dersom VoM-emnet er delt inn i deler – generell og fagspesifikk – kan den generelle delen tilbys på 4. år og den fagspesifikke på 5. år.

4.0 Alternative modeller for VoM, syklus 2, MGLU, ILU

I tråd med mandatet legger arbeidsgruppen i det følgende frem tre alternative modeller for VoM-tilbudet for syklus 2, MGLU, ILU. Beskrivelse, prosess og mål beskrives fortløpende, i tillegg til mulige konsekvenser for faglig kvalitet og autonomi, ressursbruk og økonomi, samt strukturelle og organisatoriske forhold.

4.1 Modell 1: Faginndelt VoM-tilbud

Figur 1: Et komprimert VoM-tilbud

Tabell 4: Oversikt over antall studenter pr. emne ved sammenslåing, 2024–2027

Studieretning	Antall studenter pr. emne				
	2024	2025	2026	2027	Totalt
Norsk og Engelsk	79	80	47	60	266
Musikk, Kunst og håndverk og Kroppsøving	56	55	63	65	239
Matematikk og Naturfag	96	61	68	42	267
Samfunnsfag KRLE og Pedagogikk	115	102	95	81	393
Totalt pr. år	346	298	273	248	1165

Beskrivelse: I denne modellen innebærer samordning en emnereduksjon på seksjonsnivå som samtidig bevarer det fagnære metodetilbudet som vurderes som essensielt. Her holdes språkfagene, kunstfagene, samfunnsfagene samt kroppsøving og pedagogikk hver for seg basert på en faglig vurdering og en vurdering av antall studenter pr. emne. Seksjonene beholder i stor grad faglig autonomi.

Prosess: Her gis seksjonene i oppgave å gjennomgå egne metodeemner for å redusere emneporteføljen samtidig som seksjonene tilbyr et VoM-kurs som gir studentene et faglig forsvarlig tilbud innenfor de økonomiske rammer som tilbys. Prosessen utformes slik at seksjon

og MGLU koordinerer og oppfordres til å se til andre seksjoners VoM-tilbud, for å se etter muligheter for samarbeid/samordning – og nyskaping.

Mål: Modellen styrker og samordner metodetilbudet gjennom en komprimering som gir et relevant og fagnært VoM-tilbud til studentene ved MGLU. Et slikt nytt og mer effektivt metodetilbud gir mulighet til endring i aktivitet, noen ressurser kan «flyttes» fra metode og til bruk på andre områder innenfor utdanning eller forskning. Samlet sett kan seksjonene ved ILU fortsatt ha metodeemner som overlapper etter denne prosessen, men målet er at det er gjort nye vurderinger av behovet for disse og antallet er betydelig færre (fra 12/9 til 4).

4.1.1 Mulige konsekvenser modell 1

Faglig kvalitet og autonomi

- Autonomi beholdes i hovedsak på seksjonene. Seksjonene må selv finne faglig og økonomisk holdbare løsninger, noe som kan være utfordrende: Krav til emnereduksjon (jf. økonomisk holdbarhet) kan komme i konflikt med det som vurderes å være et forsvarlig faglig tilbud (jf. faglig holdbarhet)
- Modellen utløser ikke umiddelbart behov for å ivareta fagnære perspektiver på andre måter enn i dag, og gir ikke andre utfordringer enn dagens for faglig progresjon.
- Modellen gir ikke uten videre studentene en tydeligere samfunns- og utdanningsvitenskapelig metodekompetanse. Som i dagens tilbud blir dette opp til hvert emne å dekke.

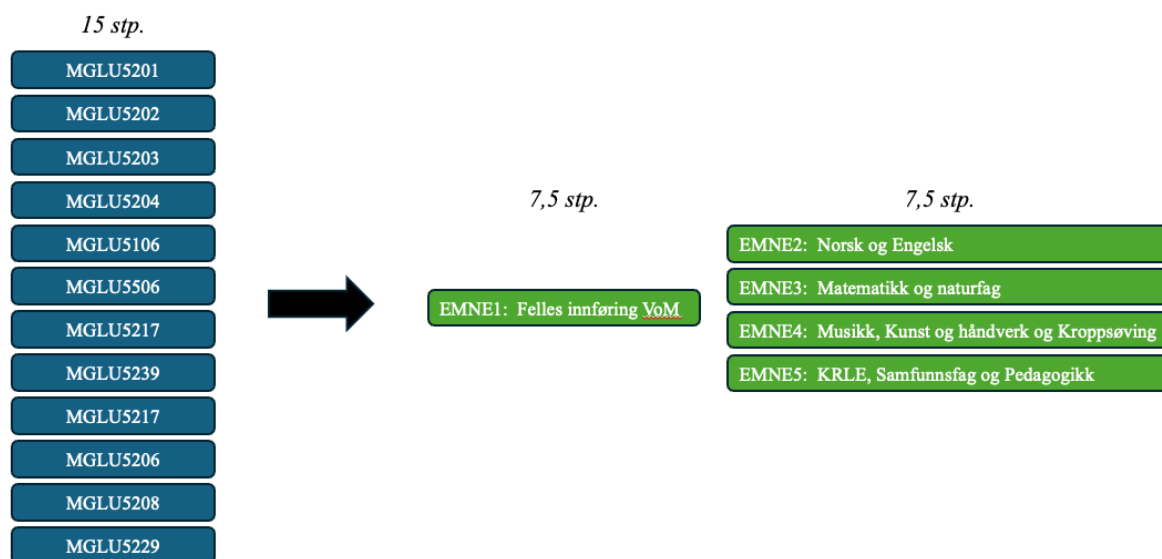
Ressursbruk og økonomi

- Om det oppnås en betydelig reduksjon av samlet emneportefølje, kan dette skape rom for nye metodetilbud på tvers av seksjonene. Det samlede antall studiepoeng fra undervisning i VoM reduseres fra 180 til 60 studiepoeng.

Strukturelle og organisatoriske forhold

- Modellen medfører i liten grad nye behov for koordinering/styring, og øker ikke kompleksiteten til planlegging og gjennomføring av undervisning og vurdering i særlig grad.
- Modellen kan planlegges og innføres i løpet av relativt kort tid, og utløser ikke store behov for overgangsordninger, siden den ikke i utgangspunktet ikke innebærer behov for endringer i programstruktur. Modellen kan derfor også fungere som en overgangsordning, dersom en trappevis endring med betydelig mindre ressursbruk til omorganisering ønskes.
- Noen emner vil kunne få et ujevnt fordelt studentantall fra hvert av de fusjonerte fagene, og det må vurderes hvordan dette ev. skal speile ressursene i emnet.

4.2 Modell 2: Felles og faginndelt VoM-tilbud

Modell 2: Et samordnet, omorganisert metodetilbud ved ILU

Beskrivelse: I denne modellen er behovet for koordinering noe større enn i modell 1. Modellen viser en form for metodeemnereduksjon der eksisterende tilbud reorganiseres og flere metodeemner gis på tvers av seksjoner. Det fagnære metodetilbudet blir noen grad redusert, samtidig som det også kan føre til nyskaping. Emne 1 vil være felles for alle studenter og inneholde grunnleggende innføring i vitenskapsteori, etikk, forskningsmetode og forskningsdesign. Emnene 2–5 vil i større grad, i likhet med emnene i modell 1, i større grad være fagnære og basert på de ulike fagenes egenart.

Prosess: I denne modellen gis seksjonene ved ILU et oppdrag om å gjennomgå metodeemneporteføljen, for å identifisere tema som egner seg for felles undervisning på tvers av fagene. Emnetilbudet reorganiseres her gjennom koordinering og samkjøring av eksisterende emner der det lar seg gjøre, og nedleggelse og opprettelse av emner der det er nødvendig.

Mål: Modellen gir mulighet for samarbeid på tvers av seksjonene. Tema i eksisterende VoM-emner som ligner hverandre og har sammenfallende metodefokus, samordner seg og tilbyr metodetilbud på tvers av enkeltprogram. Slike metodetilbud gir økte muligheter for andre seksjoners masterstudenter å velge metodeemner fra andre seksjoner enn sitt eget.

Et nytt og mer samordnet VoM-tilbud gir mulighet til endring i aktivitet, noen ressurser kan «flyttes» fra metode til bruk på andre områder innenfor utdanning eller forskning. Samlet sett kan seksjonene ved ILU fortsatt ha VoM-emner som ligner etter denne prosessen, men gjennom samordning av tilbud vil antall emner være betydelig redusert.

4.2.1 Mulige konsekvenser modell 2

Faglig kvalitet og autonomi

- Autonomi som beholdes på seksjonene, vil medføre at samarbeid krever stor grad av egenvilje til å finne holdbare løsninger.

- Krever mindre koordinering/styring enn fullstendige fellesskapsløsninger, men krever likevel en god del koordinering.
- Emne 1 vil omfatte alle MGLU-studentene og kurs på inntil 300 studenter vil kunne gi et kvalitativt svakere tilbud sammenlignet med det tilbudet som i dag gis til studentene.

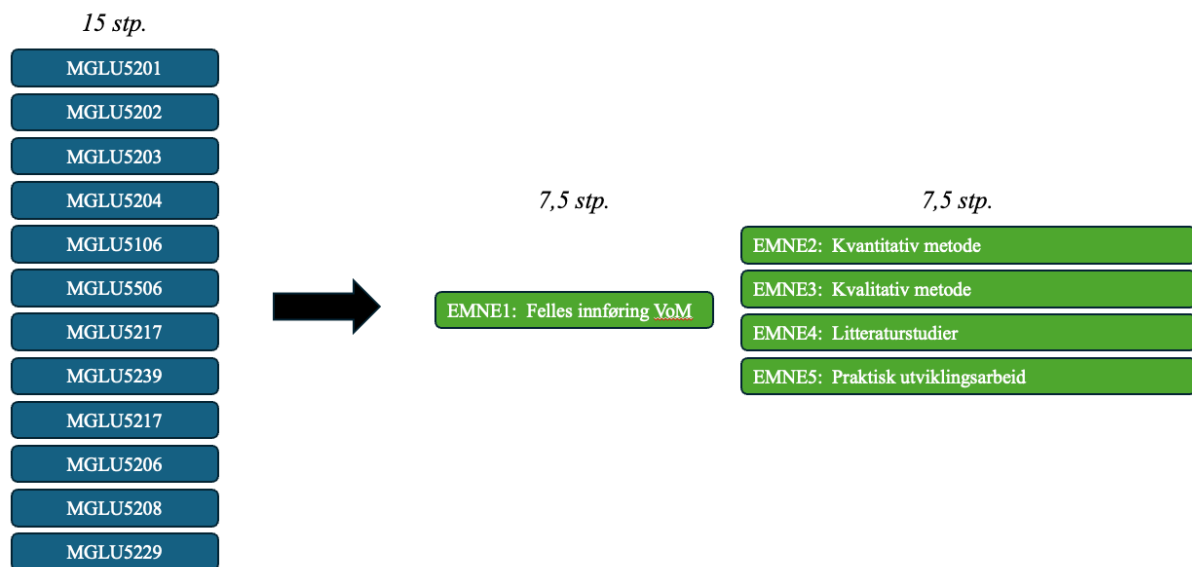
Ressursbruk og økonomi

- Noen seksjoner vil oppleve å miste studenter til andre «tilbydere» av metode – noe som kan gi nye utfordringer i masterveiledningssituasjonen.
- Modellen vil gi færre emner og lavere ressursbruk.
- Som i modell 1 går det samlede antall tilbudte studiepoeng ned fra 180 til 37,5.

Strukturelle og organisatoriske forhold

- For noen seksjoner vil det kunne bli mange store endringer, mens det for andre vil kunne bli små og få endringer. Noen vil måtte gjøre om på sin struktur i masterutdanningen og innføre overgangsordninger, andre i mindre eller ingen grad.
- Modellen vil kreve en del koordinering og mer organisering enn vi har i dag, både faglig og administrativt, og kan planlegges og gjennomføres relativt raskt, med større kompleksitet enn modell 1 vil det kunne ta lengre tid.
- Emne 1 vil omfatte alle MGLU-studentene og kreve undervisningsrom på inntil 300 studenter. Alternativt kan man dele opp i tre grupper, men det vil redusere ressursinnsparingen.

4.3 Modell 3: Felles og metodeinndelt VoM-tilbud

Modell 3: Felles VoM-tilbud med emnepool på tvers av institutt

Beskrivelse: Som for modell 2 har modell 3 et felles metodetilbud med innføring i VoM for alle masterstudenter i MGLU ved ILU. Seksjonene må tilpasse seg dette gjennom ny programstruktur. Innføring i VoM består som i modell 2 av 7,5 studiepoeng, og fire emner på 7,5 studiepoeng (kvantitativ metode, kvalitativ metode, litteraturstudier og praktisk

utviklingsarbeid) kan velges som fordypning av alle studenter på tvers av seksjoner fra en emnepool.

Prosess: En større prosess for å endre programstruktur for å gjøre det mulig å ha felles VoM-tilbud må besluttes, utformes og settes i gang. Det må blant annet tas valg om endring av programstrukturen kan skje parallelt med, eller før emneutvikling. Emnet som skal være felles, emnene i emnepoolen må utformes og forvaltes av et faglig koordinerende organ/faglig utvalg i en hensiktsmessig form. Utforming og opprettelse av et slikt organ/utvalg må utredes videre, det må bestå av faglig VoM-kompetanse og representasjon fra de ulike seksjonene for å sikre faglig kvalitet og forankring.

Mål: Hele VoM-tilbudet ved ILU består av felles utviklede emner. Alle studenter ved MGLU, ILU, uavhengig av faglig forankring, møter det samme obligatoriske VoM-tilbudet i form av et felles emne og omfanget er likt. Fagnære/unike metodetilbud ivaretas, men koordineres og samordnes i større grad enn det som er tilfelle i dag, og det som foreslås for modell 1 og 2, den enkelte students interesse og plan for masteroppgaven danner grunnlag for fordypning i et av fire emner.

4.3.1 Mulige konsekvenser modell 3

Faglig kvalitet og autonomi

- En felles struktur og endring i dagens programstruktur vil ha innvirkning på faglig autonomi.
- Studentene vil få en tydeligere og enkel kommuniserbar samfunns- og utdanningsvitenskapelig VoM-kompetanse. Likevel er det en overhengende fare for at forståelsen av hva som er moderne utdanningsvitenskap, vil kobles fra undervisningsfagenes egenart i for stor grad, noe som ikke er i tråd med MGLU-reformen.
- Modellen vil få konsekvenser for ivaretagelse av faglig progresjon.
- Modellen gir studentene stor valgfrihet og resultatet vil bli at de ikke vil få en bred innføring i forskningsmode, men at de vil velge den metoden de skal bruke i egen masteroppgave og miste innblikk i andre metoder.
- Modellen vektlegger VoM som støtteemne for masteroppgaven og ikke som et selvstendig kompetansefelt for lærerstudenter.
- I likhet med modell 2 vil emne 1 bli et kurs med om lag 300 studenter, noe som kan være utfordrende med tanke på kvaliteten av tilbudet.

Ressursbruk og økonomi

- Konsekvenser for samlet ressursbruk: ikke kjent på dette tidspunktet, men et felles tilbud med færre emner og vil med det kreve mindre bruk av ressurser.
- Konsekvenser for instituttets inntekter er ikke kjent, men vil være en svært viktig del å ivareta i en utformingsprosess av et felles VoM-tilbud.
- Som i modell 2 vil det kunne gi utfordringer i masterveiledningen, enten fordi studenten spesialisere seg i noe fagseksjonen hens dekker dårlig, eller fordi fagspesifikk metodekompetanse går tapt. I sistnevnte tilfelle må man regne med at «innspart» metodeundervisning «tyter ut igjen» gjennom ekstra masteroppgaveveiledning. Antallet studiepoeng som tilbys totalt for VoM reduseres fra 180 til 37,5.

Strukturelle og organisatoriske forhold

- Modellen vil ha store konsekvenser og utløse behov for faglig koordinering, og må også ivareta høy kompleksitet knyttet til planlegging og gjennomføring.
- Modellen vil innebære behov for endringer i programstruktur, og derfor vil den ta tid å planlegge og gjennomføre. Den vil også føre til at alle seksjoner må utvikle overgangsordninger mellom ny og gammel ordning.
- Emne 1 vil omfatte alle MGLU-studentene og kreve undervisningsrom på inntil 300 studenter. Alternativt kan man dele opp i tre grupper, men det vil redusere ressursinnsparingen.

4.4 Andre muligheter for utvikling av metodetilbudet

Uavhengig av hvilke valg som tas for utvikling av VoM-tilbudet som beskrevet i modellutkastene over, mener arbeidsgruppa at metodetilbudet ved ILU kan gjøres mer tilgjengelig for både studenter og ansatte. Dagens situasjon viser stor variasjon ved ILU, både når det gjelder om de som har VoM-kompetanse (og spisskompetanse, f.eks. kvantitativ metode), gjenfinnes som definerte miljøer og enkeltpersoner spredt på ulike seksjoner. Ved noen seksjoner er VoM-kompetansen koblet til nokså avgrensede forskningsmetoder, og arbeidsgruppen har diskutert at de ulike seksjonene med fordel kan søke samarbeid med andre seksjoner for inspirasjon og læring. Det kan uansett være fordelaktig om det f.eks. etableres mer formelle faglige miljøer knyttet til spesifikke forskningsmetoder som studenter og ansatte kan kontakte ved spørsmål. Et utgangspunkt for organiseringen av slike miljøer kan være de syv kategoriene som ble brukt i sorteringen av hvilke forskningsmetoder som ble anvendt i de 565 fullførte masteroppgaver ved ILU i 2022 og 2023.

5.0 Oppsummering

I denne rapporten har vi redegjort for arbeidsgruppens prosess og rapportstruktur i forbindelse med en utredning av tilbudet om vitenskapsteori og forskningsmetode (VoM) ved syklus 2, MGLU, ILU.

I innledningen viste vi til bakgrunn og arbeidsgruppens mandat. Deretter presenterte vi dagens tilbud med oversikt over eksisterende VoM-emner, antall studenter totalt og pr. emne de neste fire år, og anvendt forskningsmetode i fullførte masteroppgaver i 2022 og 2023. Dette ble etterfulgt av en gjennomgang av innsamlet datamateriale (samtaler og spørreundersøkelser) fra studenter og ansatte, inkl. spørsmål om holdninger knyttet til formålet med VoM-faget, muligheter for felles undervisning i VoM, veilederes trygghet i ulike metoder, hvilket semester undervisningen bør foregå, hvordan undervisningen kan omorganiseres, hvilke seksjoner det kan være aktuelt å samarbeide med, hvilke deler av VoM-undervisningen det kan være mest/minst problematisk å samarbeide om, samt hvordan VoM-undervisningen kan integreres til færre emner enn ILU tilbyr idag. Til slutt presenterte vi tre alternative modeller for VoM-tilbudet i syklus 2, MGLU, ILU. Her ga vi en nærmere beskrivelse av prosess og mål fortløpende i tillegg til betraktninger om mulige konsekvenser for faglig kvalitet og autonomi, ressursbruk og økonomi, samt strukturelle og organisatoriske forhold.